

2. Darius Baronas apie karų su Maskva XVI a. svarbą

XVI a. grumtis su Rusija reikėjo ne mažiau didvyriškumo negu su vokiečių riteriais XIV a. Kuris priešas grėsmingesnis, galima spręsti iš to, kad Žalgirio kautynėse bendrų Lenkijos ir Lietuvos pajėgų pakako, jog per vieną generalinį mūšį Vokiečių ordino galybė būtų pakirsta. Su XVI a. Rusija to nebuvo galima padaryti net Steponui Batorui įtempus visas stiprybės viršūnėje atsidūrusios Respublikos jėgas. Jau XVI a. viduryje (dar neprisijungusi Kazanės ir Astrachanės chanatų) Rusija lenkė LDK žmonių išteklius du, o finansiniais – tris kartus. Vargu ar galima naikinimo efektyvumu lyginti daugiausiai keliatūkstantės Ordino kariuomenės siaubiamuosius žygius su Rusijos kariuomenės reidais, kuriuose galėjo dalyvauti dešimtys tūkstančių karių. Nors karyboje visais laikais kokybė buvo svarbiau už kiekybę, šio veiksnio reikšmingumą XVI-XVIII a. lėmė karo doktrina, pagal kurią siekta ne tiek sunaikinti priešą kariuomenę, kiek nualinti kraštą. O šiai užduočiai specialus karinis pasirengimas nebūtinai. Tad XVI a. LDK tarptautinę padėtį komplikavo ne tiek jos karinės sistemos silpnėjimas, kiek staigus Rusijos galios augimas.

Darius Baronas, „Karyba“, in: Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos kultūra: tyrinėjimai ir vaizdai, [sudarė Vytautas Ališauskas... [et al.]], Vilnius: Aidai, 2001, p. 233-234.